

У бриселским дипломатским круговима се прича да је Дик Марти био изложен великим притисцима из САД

Четири дана уочи седнице Парламентарне скупштине Савета Европе која би требало да се изјасни о извештају Швајцарца Дика Мартија који је за трговину органима косовских Срба, убиства и отмице оптужио највише косовске руководиоце, а међу њима и премијера Хашима Тачија, ситуација не изгледа више тако драматично по Тачија и његове саборце из ОВК-а. Марти, кога је Тачи назвао расистом и против кога је најавио тужбу, само неколико дана уочи представљања свог извештаја, тврди да је погрешно протумачен. Он позива да се његов извештај пажљиво прочита јер тамо нигде не пише да је „господин Тачи директно био умешан у трговину органима, односно тешко могу замислити да је господин Тачи, лично учествовао у узимању органа”, али „кажем да особе из његовог јако блиског окружења имају везе с тим. Да је тешко замислити да он никада није чуо о томе”.

Тачи је иначе да би спрао љагу са свог имена позвао све надлежне институције, укључујући Савет Европе и Еулекс, да утврде пуну истину о Мартијевим оптужбама.

Да ли се овакво изненадно појашњавање онога што је садржано у извештају може схватити као релативизовање оптужби и аболиција Тачија?

У бриселским дипломатским круговима кажу за „Политику” да је Марти био изложен великим притисцима из САД коју су његове тврдње посредно највише погодиле. Због сумњивих избора и Мартијевог извештаја, Косово нема легитимну власт. Због тога САД ни не притискају Приштину да почне разговоре са Београдом. Подсетимо, амерички амбасадор у Приштини Кристофер Дел изнео је став своје државе пре неколико дана у ауторском тексту за „Коху диторе”. Он је навео да у новој влади Косова нема места за „појединце који верују да су изнад закона или оне који су званично осумњичени да су прекршили закон”.

Политички директор Министарства спољних послова Србије Борко Стефановић каже да

то не схвата као релативизацију.

„Цела ствар је измакла контроли у смислу да извештај користи пре свега да буде усвојен у форми резолуције Парламентарне скупштине. Након тога треба да дође до адекватног правосудног закључења те приче и да се на тај начин ова ствар, што је могуће више, одвоји од политичког терена”, рекао је Стефановић за Б 92. Он је оценио да је веома битно шта ће Савет Европе на заседању 25. јануара рећи у својој резолуцији о извештају Мартија. Ако резолуција потврди Мартијев извештај и добије двотрећинску већину у Парламентарној скупштини СЕ, био би то, како каже, моћан политички сигнал.

Према мишљењу Предрага Симића, професора Факултета политичких наука, Дик Марти није имао представу у шта се упушта када је објавио извештај. „Судећи по овим изјавама имам утисак да је у међувремену схватио тако да је очигледно знатно ублажио неке од својих закључака. Ја сам то и најавио јер је било за очекивати да ће због својих изјава доћи под страхан притисак, не само од стране косовских Албанаца, него вероватно и оних који су њима индиректно погођени”, каже Симић.

Најблаже тумачење нових Мартијевих изјава, како истиче, било би да је он то учинио не би ли омогућио почетак преговора Београда и Приштине јер су биле присутне критике да се оваквим изјавама тај дијалог онемогућава. На питање да ли релативизовање Мартијевог извештаја може да резултира резолуцијом Савета Европе какву Србија није очекивала, Симић каже да је то врло могуће. „Ми смо пожелели да у његовом извештају видимо коначну правду за жртве и ослобађање од тешких оптужби којима смо све време били изложени. Можда је било превише горљивости у наступима Србије. Важно би било да се та резолуција донесе, мада вероватно неће бити онаква какву смо очекивали, оцењује Симић и додаје да ће бити добро ако се не донесе резолуција која ће бити контрапродуктивна по Србију у смислу да се у наставку антикампање каже да је Марти био у ствари изманипулисан од стране Срба. Тако нешто Србија је већ доживела са Ејупом Ганићем.

Бивши министар спољних послова СРЈ Владислав Јовановић каже да су спонзори косовске независности одмах адекватно реаговали на Мартијев извештај. Америка је, како истиче, одмах ставила до знања да је заинтересована страна у тој ствари. „Уверен сам да је Америка преко својих канала ставила до знања и Европи и Мартију и Швајцарској да у свему томе не треба да иду предалеко нити да то треба да измени политичку реалност на Косову. Он је опоменут да је отишао предалеко и да би то могло да угрози тековину НАТО интервенције и заједничке акције спонзорисања косовске независности. Ово како је он појаснио извештај је помало трчећи корак уназад. Чини се

да га је и сам Тачи погрешно схватио јер се осетио директно прозваним”, каже Јовановић уз оцену да Мартијев наступ није охрабрење ни за даљу истрагу нити за политички учинак целе акције.

Ј. Церовина

(Политика)